

Ruw geschat worden in Vlaanderen en Nederland, op min of meer geregelde tijdstippen, ruim tweehonderd literatuurprijzen uitgedeeld voor alle mogelijke literaire genres. Wat is dan nog de waarde van een literatuurprijs? Behoort zo'n prijs geen schaars en hogelijk begeerd goed te zijn? Gelukkig verdwijnt er af en toe een prijs.

Maar er komen ook nieuwe prijzen waarvan de genomineerden, en a fortiori de laureaat van de prijs, kunnen rekenen op grondig gemotiveerde waardering én prestigieuze bekendheid van hun werk. Hun literaire renomme scheert door zo'n prijs terecht hoge toppen. De nagelnieuwe Poëziedebuutprijs Aan Zee is daarvan een voorbeeld.

Deze prijs is het bijzonder gelukkige initiatief van Poëziecentrum, beheersvennootschap DeAuteurs en het kunstenfestival Theater aan Zee. De prijs is ook het logische verlengstuk van het poëzieprogramma 'Apéro Poëzie', het poëzieaperitief van Theater Aan Zee.

Voor deze allereerste editie werden vierentwintig bundels ingezonden. Blijkbaar zaten zowel debuterende dichters als hun uitgevers er op te wachten. De jury kreeg een bundel in de bus van vijftien dichters en negen dichtersessen, van prille twintiger tot zeventigplusser, uit Vlaanderen en Nederland.

De verscheidenheid van die bundels is gigantisch groot, zowel inhoudelijk als vormelijk. Die enorme diversiteit maakte het leeswerk van de jury verbazend aangenaam. De selectie van vier genomineerden vergde dan ook enige prozaïsche discussie.

De vier dichters die we willen prijzen met een nominatie voor hun bijzondere poëziedebuut – verschenen in 2016 - zijn, in alfabetische volgorde: **Idwer de la Parra** met *Grond*, **Frank Keizer** met *Onder normale omstandigheden*, **Mustafa Kör** met *Ben jij liefde* en **Hannah van Binsbergen** met *Kwaad gesternte*.

Deze debuutbundels behoren stuk voor stuk op de boekenplank van iedere poëziefhebber. Koop, lees en savouereer ze.

Een paar fragmenten om u te overtuigen.

Frank Keizer schrijft in het titelgedicht van zijn bundel:

want onder normale omstandigheden

ging ik Nederlands studeren

en las ik Kellendonk

zijn homoseksualiteit boeide me

als een levensvorm

en later als vorm van de dood

zelf was ik geen onderdeel van een seksuele subcultuur

maar van de seksuele mainstream

die zichzelf ging ontdekken

wat haat ik de meerderheid

toch representeer ik haar

Keizer verwoordt zijn persoonlijke zoektocht naar een verzoening van politiek en poëzie in de complexe samenleving van de eenentwintigste eeuw. Hij geeft vorm aan verwarring en onzekerheid, aan desintegratie en fragmentatie. Dat doet hij op ontwapenende en innemende wijze. Nu eens met zelfrelativering, dan weer koketterend. In zijn gedichten vernoemt hij de grote denkers en dichters die hem inspireren: Marx, Foucault, Adorno, Gorter. Zijn poëzie is *witty* – tegelijk geestig en intelligent –, vaak ook retorisch en altijd zoekend en tastend. Hij stelt soms ook messcherpe vragen bij de valse tijdgeest: *'en ik vraag me af of er niet-fascistische media bestaan'*. Het antwoord laat hij aan de lezer. Zijn de 'eigen problemen' en de vragen van Keizer niet de vragen en problemen van ons allemaal?

Idwer de la Parra beweegt zich in *Grond* in een kleinere wereld. Of is dat maar schijn? Hij beschrijft zijn wereld van hovenier. Hij leidt de lezer in die heel eigen wereld van natuur, flora, de wisseling van seizoenen, van licht en lucht en diepe donkerte.

Zoals in *Luister*:

Wat wekt mij deze nacht? Hulst en brem

zijn niet te onderscheiden, verdwenen

is de kavelgrens en gras ligt zonder maan

buiten de omheining. Ademloos elk silhouet.

Hier schiet ik wortel voor mijn part.

De la Parra schrijft zeer zintuiglijk en beeldend, wars van pathetiek of zweverigheid. Zijn letterlijk aardse poëzie heeft een weergaloos, natuurlijk ritme, met klanken als magische spreuken. Kornoelje, kragge, ekster, kaardenbol, koningskaars... Het lijkt een soort incantatie. Sommige gedichten klinken bezwerend: gebed en verwijt in één. Veel lijkt ook verzwegen en gaat schuil achter de regels, omgeven door een aura van bekoring en betovering, raadselachtig en geladen.

Met een verfijnd gevoel voor mot

Haal ik haar aan en stoot ik af.

Ik duw haar weg als zij me mist,

ze noemt me lief, maar meestal laf.

Van woorden kun je messen maken,

van lange stilte slijpend staal.

Hannah van Binsbergen probeert in *Kwaad gesternte* haar positie te bepalen in de wereld anno nu – althans dat doet haar lyrisch ik, dat toevallig óók Hannah van Binsbergen heet: een linkse studente, *'sombere jonge roker'*, iemand die *'nooit geactualiseerd'* zal worden. Of nog: *'ik ben maar een aardig meisje, ik vind neuken / moeilijker om te zeggen dan om te doen'*.

Van Binsbergsens gedichten zijn lang en narratief en raken zo soms aan proza, met essayistische en filosofische trekken. Haar lyriek is bij vlagen ingehouden en hoekig, kaal en kartelig.

'Correspondenties', het slotdeel van haar bundel, bevat vijf brieven: 'Aan de lezer', 'Aan mijn dokter', 'Aan de Situationistische Internationale', 'Aan Sylvia W.'

In de brief gericht aan de lezer bekennt ze haar in gebreke blijvende liefde aan Baudelaire, 'een dode vriend':

Baudelaire is gestorven

nadat hij Parijs onleesbaar had gemaakt. We raakten bevriend

toen ik zijn syfilis overnam en hem van zijn lelijkheid genas

op het kerkhof onder het tapijt van mijn morbide fantasieën.

Haar vijfde en laatste brief is gericht aan 'Hannah van Binsbergen, slapeloze scholier' en die besluit ze zo:

Wat ik wilde was het dromerige tussenleven

van de deuropening bewaren. Ik heb veel gedaan

om eindelijk mijn eigen naam te kunnen zeggen.

Mustafa Kör debuteert als dichter met een bundel die barst van de grenzeloze taalliefde en het taalplezier. In *Ben jij liefde* gebruikt hij met het grootste gemak archaische, in onbruik geraakte woorden die hij zo nieuw leven inblaast. Maar evengoed hanteert hij *slang* en zeer eigentijdse begrippen, typisch Vlaamse zegswijzen, anglicismen en neologismen. Zijn taal lééft en stroomt grillig en veelkleurig en klinkt soms regelrecht barok. Körs beeldspraak die hij niet zelden uit natuur en fauna plukt, is verrassend en trefzeker. *Ben jij liefde* is een bundel vol muzikale gedichten van een lyricus pur sang met poëzie waarin een danseres schuchter het hof wordt gemaakt, de geboortegrond bezongen, waarin een broer, 'de zelfdoder', wordt betreurd:

Ik heb in ze gewoeld

dat barre land van mijn voorvaderen

tot mijn palmen gonsden

Mijn hart barstte open als granaatappels

toen ik mijn broer de zelfdoder toevertrouwde

aan grond die niet langer de mijne was

Kör neemt ook afscheid van een vorig leven, *zijn* leven en lichaam, en een nieuwe mens staat op.

De wereld had je bijeen gekrijst

toen je mens werd en vuisten balde

om hoofd te bieden aan het leven

dat die ene dag zelf zou krijsen

om het lot dat in je merg sloeg

als vorst op bloesem

Poëzie zou geen wedstrijd mogen zijn tussen deze vier excellente debutanten, maar toch moeten we het over één winnaar hebben. Want tussen droom en daad... staat nu eenmaal maar één cheque van vijftienhonderd euro.

Eigenlijk was de jury het vrij snel eens. Er is niét gescholden, er is géén vaatwerk gesneuveld, er is niét gestemd. Nee, er was roerende eensgezindheid over de laureaat die we een toch wel bijzondere figuur vinden.

De gedichten en thema's zijn onmodieus en vol ritmisch idioom met prachtige beeldspraak vanuit een bijzondere wereld. Er spreekt huiselijkheid en zintuiglijkheid en ook wereldsheid uit. De woorden voelen soms echt nieuw aan, woorden die de lezer misschien niet of niet meer kent en toch komt het niet betweterig of artificieel over. Het was trouwens ook voor de jury een leerrijk plezier om ze op te zoeken.

De bundel zet aan tot heel veel associëren en doet aan een bepaalde Vlaamse traditie denken, zelfs in de woordkeuze. Misschien spelen leeftijd en afkomst mee? De jury vindt het dan ook bijzonder en sterk om op dit moment met zo'n aardse bundel te komen.

De Poëziedebuutprijs Aan Zee 2017 gaat naar ... *Grond van Idwer de la Parra.*

Oostende, 5 augustus 2017

Jan Lippens, juryvoorzitter

Juryleden: Willem Thies, Lies Van Gasse, Martine Vandermaes en Bart Van der Straeten.